

Redactare Mariana Pascaru

Corectură Alina Blenche

Copertă Gabi Dumitru

LIBRIS

We know
books

ÁGOTA KRISTÓF

leri

*

Nu contează

Traducere din limba franceză de Ana-Veronica Mircea

CG COLECȚIA
GLOBUS

Cuprins

Ieri

Evadarea	9
<i>Firește că n-am murit</i>	13
Minciuna	18
<i>Doctorul mă întreabă</i>	20
Mă gândesc	32
<i>Azi îmi reîncep</i>	35
Pasărea moartă	47
<i>Pe la Paul mai trec foarte rar</i>	49
EI	54
<i>Sunt obosit</i>	56
Ploaia	84
<i>Mă întorc acasă pe bicicletă</i>	86
Călătorii din barcă	99
<i>La doi ani după</i>	102

Nu contează

Securea	105
Un tren spre Nord	108
La mine acasă	111

Canalul	113
Moartea unui muncitor	117
Nu mai mănânc	119
Profesorii	120
Scriitorul	122
Copilul	124
Casa	125
Surioară Line, frăţioare Lanoé	131
Nu contează	133
Cutia poştală	135
Aţi greşit numărul	140
La ţară	148
Străzile	151
Roata cea mare	156
Hoţul	158
Mama	159
Invitaţia	161
Răzbunarea	164
Dintr-un oraş	166
Produsul	168
Tata	170

Evadarea

Într-o zi sufla un vânt familiar. Un vânt pe care deja îl mai întâlnisem.

Era o primăvară timpurie. Mergeam în bătaia vântului cu pași fermi, vioi, ca în fiecare dimineță. Dar aș fi vrut să mă-ntorc în pat, ca să stau întins, nemișcat, fără gânduri, fără dorințe, și să rămân astfel până ce aveam să simt că se apropie ceva care nu e nici voce, nici gust, nici miros, doar o amintire foarte vagă, de dincolo de hotarele memoriei.

Încetul cu încetul, ușa s-a deschis și mâinile mele vlăguite au pipăit cu groază blana moale și mătăsoasă a tigrlui.

— Muzică, a spus el. Cântă ceva! La vioară sau la pian. La pian, mai degrabă. Cântă!

— Nu știu, am răspuns. În toată viața mea, n-am cântat niciodată la pian, n-am pian, n-am avut niciodată.

— În toată viața ta? Ce prostie! Du-te la fereastră și cântă!

În fața ferestrei mele era o pădure. Am văzut păsările adunându-se pe crengi ca să m-asculte cântând. Am văzut păsările. Capetele lor mici înclinate și ochii lor ficși privind undeva, prin mine.

Muzica mea era din ce în ce mai sonoră. A devenit insuportabilă.

O pasăre moartă a căzut de pe o creangă.

Muzica a încetat.

M-am întors cu spatele spre fereastră.

Stând în mijlocul camerei, tigrul zâmbea.

— Ajunge pentru azi, a spus. Ar trebui să exersezi mai des.

— Da, promit, o să exersez. Dar aștept niște musafiri, înțelege-mă, te rog. S-ar putea să li se pară ciudată prezența ta aici, la mine.

— Firește, a încuviințat el, căscând.

Cu pași supli, a ieșit pe ușa pe care-am încuiat-o de două ori în urma lui.

— La revedere, a strigat din nou.

Line mă aștepta la intrarea în fabrică, rezemată de perete. Era atât de palidă și de tristă încât m-am hotărât să mă opresc ca să stăm de vorbă. Dar am trecut pe lângă ea și nici măcar n-am întors capul în direcția ei.

Ceva mai târziu, când deja îmi pornisem mașina, ea era lângă mine.

— Știi, e ciudat. Nu te-am văzut niciodată râzând. Te cunosc de ani de zile. În toți anii ăștia, n-ai râs niciodată.

M-am uitat la ea și am izbucnit în râs.

— Aș prefera să n-o faci, a spus.

În clipa aia, m-a cuprins o neliniște puternică și m-am aplecat pe fereastră, ca să văd dacă vântul mai e acolo. Mișcarea copacilor m-a liniștit.

Când m-am întors spre ea, Line dispăruse. Așa că i-am vorbit:

— Line, te iubesc. Te iubesc cu adevărat, Line, dar n-am timp să mă gândesc la așa ceva, trebuie să mă gândesc la atâtea alte lucruri, de exemplu la vântul ăsta, acum ar trebui să ies și să mă plimb în bătaia lui. Nu cu tine, Line, nu te supăra. Plimbarea în bătaia vântului se poate face numai de unul singur, pentru că există un tigru și un pian al cărui cântec omoară păsările, iar frica poate fi alungată doar de vânt, e un fapt bine cunoscut, îl știu de mult timp.

Jur-împrejurul meu, mașinile cântau *Îngerul Domnului*¹.

Am mers pe aleea dintre ele. Ușa era deschisă.

Ușa era mereu deschisă și eu nu încercasem niciodată să ies pe ușa aia.

De ce?

Vântul mătura străzile. Erau pustii și mi se păreau bizare. Nu le mai văzusem niciodată dimineața, în zi de lucru.

Mai târziu, m-am așezat pe-o bancă de piatră și am plâns.

După-amiaza era însorită. Pe cer alergau norișori și temperatura era foarte plăcută.

Am intrat într-un bistrou, mi-era foame. Chelnerul a pus în fața mea o farfurie cu sendvișuri.

1. Rugăciune catolică spusă de trei ori pe zi (n. tr.).

Mi-am spus:

— Acum trebuie să te-ntorci la fabrică. Trebuie să te-ntorci, n-ai de ce să încetezi lucrul, nu există niciun motiv. Da, mă-ntorc chiar acum.

Am început iarăși să plâng și mi-am dat seama că mâncasem toate sendvișurile.

Am luat autobuzul ca să ajung mai repede înapoi. Era trei după-amiază. Mai puteam lucra încă două ore și jumătate.

Cerul se acoperise de nori. Când autobuzul a trecut pe lângă fabrică, controlorul s-a uitat la mine. Ceva mai târziu, m-a atins pe umăr:

— Aici e capătul, domnule.

Am coborât într-un fel de parc. Copaci, câteva case. Se înnoptase deja când am intrat în pădure.

Acum ploaia era deasă, amestecată cu zăpadă. Vântul îmi biciuia fața cu sălbăticie. Dar era el, același vânt.

Mergeam, din ce în ce mai repede, către o culme.

Am închis ochii. Oricum nu vedeam nimic. La fiecare pas dădeam peste câte-un copac.

— Apă!

Depart, deasupra mea, cineva strigase.

Ridicol, doar era apă peste tot.

Și mie îmi era sete. Mi-am dat capul pe spate și, cu brațele larg deschise, m-am lăsat să cad. Mi-am îngropat fața în noroiul rece și nu m-am mișcat.

Așa am murit.

Curând, trupul meu s-a contopit cu pământul.

Firește că n-am murit. Un trecător m-a găsit zăcând în noroi, în mijlocul pădurii. A chemat o ambulanță, am fost dus la spital. Nici măcar nu eram înghețat, doar ud learcă. Dormisem o noapte în pădure, atâta tot.

Nu, nu eram mort, aveam doar bronhopneumonie aproape letală. A trebuit să rămân în spital șase săptămâni. Când mi-a trecut boala de plămâni, m-au transferat la psihiatrie, fiindcă voisem să mă sinucid.

Am fost încântat să rămân în spital, fiindcă nu doream să mă-ntorc la fabrică. Acolo mă simțeam bine, mi se purta de grijă și puteam dormi. La masă, aveam de ales unul dintre mai multe meniuri. Puteam chiar să fumez în salonul ăla mic. Când am vorbit cu doctorul, am putut fuma și eu.

— Nu poți scrie despre propria ta moarte.

Psihiatrul mi-a spus asta, și sunt de acord cu el, căci, mort fiind, nu poți să scrii. Dar, în sinea mea, mă gândesc că pot scrie orice, chiar dacă e imposibil și chiar dacă nu e adevărat.

În general, mă mulțumesc să scriu în capul meu. E mai ușor. În cap, totul merge ca pe roate. Dar, odată ce scrii, gândurile se transformă, sunt răstălmăcite, și gata, totul devine fals. Din cauza cuvintelor.

Eu scriu oriunde mă duc. Scriu în drum spre stația de autobuz, scriu în autobuz, în vestiarul bărbaților, în fața mașinii pe care lucrez.

Problema e că nu scriu ceea ce ar trebui să scriu, scriu orice, lucruri pe care nimeni nu le poate înțelege și pe care nici măcar eu nu le înțeleg. Seara, când copiez ceea ce am scris în cap de-a lungul zilei, mă întreb de ce-am scris totul. Pentru cine și din ce motiv?

Psihiatrul mă-ntreabă:

— Cine e Line?

— Un personaj inventat. Nu există.

— Tigrul, pianul, păsările?

— Pur și simplu coșmaruri.

— Ai încercat să mori din pricina coșmarurilor tale?

— Dacă aș fi încercat cu adevărat să mor, aș fi fost deja mort. Am vrut doar să mă odihnesc. Nu mai puteam continua să trăiesc așa, cu fabrica și cu tot restul, cu absența lui Line, cu lipsa oricărei speranțe. Trezirea la cinci dimineța, mersul, alergatul pe stradă ca să prind autobuzul, patruzeci de minute de călătorie, sosirea în al patrulea sat, între zidurile fabricii. Graba – ca să-mbrac halatul gri, să pontez, să fug la mașină, s-o pornesc, să dau gaura cât mai repede cu putință, să găuresc, să găuresc, mereu aceeași gaură în aceeași piesă, de zece mii de ori pe zi dacă e posibil, pentru că de viteza asta depinde salariul nostru, plata noastră.

Doctorul zice:

— Asta e viața de muncitor. Fiți mulțumiți c-aveți de lucru. Există o grămadă de șomeri. Cât despre Line... O fată blondă și drăguță vine să vă vadă în fiecare zi. De ce n-ar putea s-o cheme Line?

— Fiindcă e Yolande și numele ei n-o să fie nicio-dată Line. Știi că nu e Line. Nu e Line, e Yolande. Ce nume ridicol, nu-i așa? Iar ea e tot atât de ridicolă. Părul ei blond vopsit, adunat în vârful capului, unghiile date cu oja roz, lungi ca niște gheare, tocurele ascuțite, de zece centimetri. Yolande e scundă, foarte scundă, domnule, așa că poartă pantofi cu tocure de zece centimetri și are o coafură ridicolă.

Doctorul râde:

— Atunci de ce continuați să vă vedeți cu ea?

— Pentru că n-am pe nimeni altcineva. Și pentru că n-am chef să mă schimb. La un moment dat, m-am schimbat atât de mult, încât m-am săturat de schimbări. Oricum, nu e mereu la fel, cu o Yolande sau alta? Mă duc la ea o dată pe săptămână. Ea gătește și eu aduc vinul. Nici vorbă de dragoste între noi.

Doctorul zice:

— Poate că nu din partea dumneavoastră. Dar ce știți despre sentimentele ei?

— Nu vreau să știu nimic. Sentimentele ei nu mă interesează. O să continui să mă văd cu ea până când sosește Line.

— Încă mai credeți că va sosi?

— Cu siguranță. Știi că există undeva. Întotdeauna am știut că m-am născut doar ca s-o întâlnesc. Și cu ea e la fel. S-a născut doar ca să mă-ntâlnească pe

mine. Numele ei este Line, e soția mea, dragostea mea, viața mea. N-am văzut-o niciodată.

Pe Yolande am cunoscut-o când mi-am cumpărat șosete. Negre, gri și albe, de tenis. Eu nu joc tenis.

Când am văzut-o pe Yolande pentru prima oară, am găsit că e frumoasă. Grațioasă. Își înclina capul când îmi arăta șosetele, zâmbea, aproape că dansa.

Am plătit șosetele și am întrebat-o:

— Este posibil să vă văd altundeva?

A râs prostește, dar nu m-a interesat prostia ei. Doar trupul.

— Așteptați-mă vizavi, în cafenea. Termin la cinci.

Am cumpărat o sticlă de vin, apoi am așteptat-o în cafeneaua de vizavi, cu șosetele într-o pungă de plastic.

A venit. Am băut o cafea, apoi am mers la ea.

E o bucătăreasă excelentă.

Îi poate părea frumoasă oricui n-a văzut-o dimineața, când se trezește din somn.

Atunci e doar o creatură mică, mototolită, cu părul laț, cu machiajul stricat, cu inele imense de khol în jurul ochilor.

O urmăresc cu privirea când se duce la duș, picioarele ei sunt subțiri, aproape că n-are fese și sâni.

Stă în baie cel puțin o oră. Când iese, e din nou Yolande cea frumoasă și proaspătă, impecabil coafată, impecabil machiată, cocoțată pe tocure de zece centimetri. Surâzătoare. Râzând prostește.

De obicei, plec acasă sâmbătă seara târziu, dar uneori rămân până duminică dimineața. Atunci iau și micul-dejun cu ea.

Ea aduce cornuri de la o brutărie deschisă duminica, aflată la douăzeci de minute de mers pe jos de locuința ei. Face cafea.

Mâncăm. Apoi mă-ntorc acasă.

Ce face Yolande duminica, după ce plec eu? Habar n-am. N-am întrebat-o niciodată.